
Výzva, či hrozba?

Výzva, či hrozba?

LIDOVÉ NOVINY

13.11.2012 Lidové noviny Strana 24 Akademie

ONDŘEJ HRADIL

Model uplatňování veškerých nákladů při vykazování projektů, které jsou nyní významným zdrojem financování vysokých škol – to je full cost. Pro některé yetti, o kterém řada lidí mluví, ale nikdo jej neviděl, pro jiné snad zázračný lék pro financování výzkumu v Česku, pro další pak moderní manažerská metoda, která se má implementovat na vysokých školách.

Full cost čili plné náklady zahrnují jak náklady přímé, tak i nepřímé, někdy nazývané také režie. Přímé náklady umíme dobře identifikovat a přiřadit projektu – mzdy řešitelského týmu, spotřební materiál, cestovné apod. S nepřímými náklady je to horší. Jejich typickou vlastností totiž je, že se váží na několik činností nebo projektů nebo jen obecně k chodu univerzity jako celku a není u nich přímá vazba na projekt (náklady na správu budov, energie, centrální pracoviště atd.).

Právě rozpočítání identifikovaných nepřímých nákladů na projekty pomocí různých rozvrhových základů (podobně jako se náklady na topení v nájemním domě rozpočítávají například podle podlahové plochy) je podstatou full cost. V prostředí dotačního financování s rostoucím počtem různých zdrojů financování je možnost takto přiřazené nepřímé náklady vykazovat do dotačních projektů velmi podstatná. O výhodách a nevýhodách full cost i o vykazování nepřímých nákladů pomocí flat rate, tj. paušální sazby, která bývá většinou stanovena procentem z přímých nákladů, se aktuálně diskutovalo na konferenci pořádané dvěma největšími českými hráči: Masarykovou univerzitou a Univerzitou Karlovou. Vykazování pomocí flat rate je samozřejmě administrativně méně náročné jak na straně příjemců, tak i poskytovatelů. Naopak výhodou full cost je transparentnost hospodaření a také potřebná dlouhodobá finanční udržitelnost výzkumných institucí, které veškeré náklady spojené s projektem nárokují u poskytovatelů. Využití full cost však otevírá řadu dalších otázek – jednotnost pravidel poskytovatelů, obavy z finančních kontrol nebo dofinancování částí nepřímých nákladů nehrazených poskytovatelem.

Přestože v Česku už existují poskytovatelé, kteří vykazování nepřímých nákladů prostřednictvím metodiky full cost umožňují, většina příjemců je dosud používá jen pro interní rozpočítávání režijních nákladů. Metodu mají schovanou v šuplíku a čekají na „startovní výstřel“, aby ji začali využívat i v rámci projektů výzkumu a vývoje. Snad se tohoto výstřelu a jasné deklarace ze strany ministerstva školství nebo Rady vlády pro výzkum, vývoj a inovace brzy dočkáme.

Výhodou plných nákladů čili takzvaných full cost je transparentnost hospodaření a také potřebná dlouhodobá finanční udržitelnost výzkumných institucí